

REFERAT AF MØDE I VIDENSRÅD FOR FOREBYGGELSE 13. JUNI 2013

Til stede: Morten Grønbæk (formand og mødeleder), Bente Klarlund Pedersen (til kl. 14), Anelli Sandbæk, Christian Mølgaard, Ewa Roos, Finn Diderichsen, Inge Tetens, Jette Jul Bruun, Kristian Overgaard, Merete Nordentoft (fra kl. 14) og Philippe Grandjean.

Fra sekretariatet: Mette Lolk Hanak, Kirstine Krogholm, Peter Aagaard og Eva Baadsgaard (referent).

Afbud: Kim Overvad, Kjeld Hermansen, Mogens Lytken Larsen, Pernille Due og Peter Lange.

1. Velkomst og siden sidst

Formanden bød velkommen og orienterede om nyt siden sidst, herunder aktuelle debatter om bl.a. afgiftsnedsættelser og promillegrænser. Han gav desuden en kort status på de forskellige kommunikationsaktiviteter og presseomtale siden sidst.

Formanden havde opfordret Lægeforeningens bestyrelse til at komme med forslag til emner, som Vidensrådet kunne tage fat på, og Lægeforeningens bestyrelse har på deres møde i marts foreslået en række emner, som bl.a. vedrører etniske minoriteter, ulighed i sundhed, alkoholmisbrug samt strukturel forebyggelse. Vidensrådet tager Lægeforeningens forslag til efterretning, og emnerne vil blive drøftet ifm. en kommende arbejdsplan.

Nyt fra Sundhedsstyrelsen

Jette Jul Bruun orienterede om, at der på forebyggelsesområdet er tre større opgaver:

> Forebyggelsespakken vedr. overvægt har været i høring og bliver snart sendt ud. Mange af høringssvarene beklager, at behandlingen ikke er med. Sundhedsstyrelsen er i dialog med KL og Danske Regioner om ansvarsfordeling ift. behandlingen af raske overvægtige.

Anelli Sandbæk gjorde opmærksom på et projekt i Randers, hvor den praktiserende læge og kommunen samarbejder om raske overvægtige, bl.a. vedr. fysisk aktivitet.

Der kommer senere på året endnu en forebyggelsespakke om stoffer. I den forbindelse laves også en kortlægning af kommunernes forebyggelsesindsats.

> Regeringen er kommet med et sundhedspolitisk udspil, hvor der er afsat 42 mio. kr. til storrygere og 112 mio. kr. til familierelateret alkoholbehandling.

> Sundhedsstyrelsen er i gang med at lave en ny vejledning vedr. sundhedsaftaler, som bl.a. vil forholde sig til fordelingen vedr. patientrettet forebyggelse.

Jette Jul Bruun oplyste, at der ikke er sat dato på offentliggørelsen af de nationale mål.

2. Status fra arbejdsgrupperne

Forebyggelse af skader og sygdomme i muskler og led. Ewa Roos orienterede om, at rapporten er færdigskrevet og nu er sendt til grafisk opsætning og forventes offentliggjort den 24. juni. Det er stadig planen at lave et temamøde eller lign. efter sommerferien.

Overvægt / Skal overvægtige voksne anbefales at tabe i vægt? Peter Aagaard orienterede om, at det færdige rapportudkast har været i høring hos en tværfaglig forskergruppe under KU's "Governance Obesity", og efter en redaktionel bearbejdelse vil rapporten blive sendt til rådet til kommentering. Det blev besluttet at behandle rapporten en sidste gang på rådsmødet 12. september, inden den offentliggøres.

Mental sundhed blandt unge. Kirstine Krogholm oplyste, at udkast til hovedkapitlerne nu er afleveret og sendt ud til gennemsyn i arbejdsgruppen. Der er møde i arbejdsgruppen 24. juni.

Christian Mølgaard spurgte, om ADHD bliver behandlet i rapporten. Kirstine Krogholm oplyste, at der vil være et selvstændigt kapitel om ADHD, men at der ikke er fokus på behandling af ADHD.

Philippe Grandjean nævnte DNA-methyleringer som en væsentlig faktor ifm. ADHD.

"Supermotionisme". Arbejdsgruppeformand Kristian Overgaard orienterede om, at arbejdsgruppen bestående af Morten Grønbæk, Bente Klarlund, Ewa Roos, kardiolog Lars Juel Andersen og Rasmus Østergaard (AU Folkesundhed/Ildræt - ph.d. om idrætsskader), netop havde holdt møde og fået rapportens struktur på plads. Fokus bliver på udholdenhedssport, og der bliver set på dødelighed, hjertesygdomme, overbelastningsskader, overtræning, infektionshyppighed, spiseforstyrrelser (i mindre grad), muskelskader samt infertilitet hos kvinder. Det er planen, at rapporten offentliggøres i december. Træningsafhængighed vil ikke blive behandlet, da der mangler litteratur.

Tatoveringer. Peter Aagaard, som bliver projektleder, orienterede om, at arbejdet først for alvor sættes i gang efter sommerferien.

3. Rådsmedlemmer præsenterer deres forskning

Ulighed i sundhed

Finn Diderichsen orienterede om status på uligheden i sundhed og levealder i Danmark, herunder uligheden i forventet levetid fordelt på uddannelse og indkomst.

Finn Diderichsen pegede på Vidensrådets mulighed for at formidle viden om differentiell eksponering, sårbarhed og implementering.

Rådet drøftede bl.a., om rapportformen ville egne sig til emnet, og Finn Diderichsen understregede, at man fx ved rigtig meget om de store risikofaktorer. På spørgsmål om, hvor det er vigtigst at sætte ind, var det uden tvivl på tobaksområdet. Dernæst kan rådet formidle god, solid viden om bl.a. forebyggelsesindsatsernes effekt og gøre opmærksom på, at samfundet vil vinde på det.

Anneli Sandbæk mente, at man ved at flytte fokus fra sygdom til sundhedsfremme kunne opnå større opmærksomhed, bl.a. hos de unge rygere.

Finn Diderichsen mente, at det i første omgang er på det strukturelle plan, der skal sættes ind.

Evidensen bag de nye kostråd

Inge Tetens gennemgik baggrund, principper og fremgangsmåde for opdateringen af evidensen bag de nye kostråd, der offentliggøres 17. september. Opdateringen af den videnskabelige evidens bygger på de norske kostråd fra 2011, og den danske arbejdsgruppe er startet, hvor nordmændene slap i november 2010. Som noget nyt råder man bl.a. til begrænset indtag af salt og rødt kød.

Fokus er på den generelle, raske, voksne befolkning, altså almindelige kostråd til almindelige danskere, og der er taget højde for "virkeligheden" med udgangspunkt i danskernes aktuelle kostvaner.

Rådet havde flere kommentarer og uddybende spørgsmål til den overordnede sammenhæng mellem evidensen og de officielle kostråd, herunder også kostrådernes relevans set i forhold til store risikofaktorer som rygning og alkohol. Desuden havde rådet spørgsmål vedrørende grønt og pesticider, fisk og toksiner, samt den traditionelle opdeling i fødevarergrupper.

4. Godkendelse af kommissorier

Søvn og sundhed. Kirstine Krogholm, som er projektleder, orienterede om, at Poul Jennum overtager formandsposten i arbejdsgruppen, da Naja Roed skal på barsel. Ud over de nævnte arbejdsgruppemedlemmer vil Morten Møller fra Institut for Neurovidenskab og Farmakologi på KU også deltage i arbejdet.

Rapporten får tre overordnede kapitler om hhv. basal fysiologi, søvnens betydning for udvikling af sygdomme samt faktorer, der kan påvirke søvnen.

På spørgsmål om, hvorvidt søvnmængde indgår, oplyste Kirstine Krogholm, at det behandles implicit i søvnkvalitet, som omhandler både søvnlængde og forstyrret/uforstyrret søvn.

Det blev bemærket, at det kan være vanskeligt at skelne mellem årsag og virkning, hvilket arbejdsgruppen bl.a. er opmærksom ift. depression.

Rådet godkendte kommissoriet efter nogle opklarende spørgsmål vedr. smerter, stress og køn.

Hash - forbrug, misbrug og sundhedskonsekvenser. Merete Nordentoft orienterede om arbejdsgruppens sammensætning og gennemgik kommissoriet, som må betragtes som provisorisk, eftersom gruppen endnu ikke har været samlet.

I udgangspunktet bliver der set på såkaldt rekreativt brug (i modsætning til misbrug), og man vil ikke komme ind på legalisering.

Jette Juul Bruun havde medbragt rapporten fra Sundhedsstyrelsens årlige monitorering til arbejdsgruppen.

Rådet godkendte kommissoriet efter nogle opklarende spørgsmål om, hvorvidt sociale faktorer - som er velbelyste i litteraturen - vil indgå, og om omfanget af den historiske gennemgang.

5. Folkemødet Bornholm

Mette Lolk Hanak orienterede kort om Vidensrådets debatarrangement "Unges druk på anklagebænken" på Folkemødet og henviste i øvrigt til det udsendte bilag.

6. Evaluering

Mette Lolk Hanak orienterede om, at Vidensrådets koordinationsforum med Lægeforeningen og TrygFonden har iværksat en evaluering af Vidensrådet, som vil blive udarbejdet af COWI under ledelse af Lars Iversen. Der vil bl.a. blive

lavet casestudier af rapporterne, ikke på den faglige kvalitet, men på reaktionerne i offentligheden og blandt nøgleaktører. I den forbindelse vil COWI også kontakte nogle af rådsmedlemmerne, bl.a. arbejdsgruppeformændene. Evalueringsrapporten skal efter TrygFondens ønske være færdig i slutningen af september. Det blev aftalt at sende kommissoriet for evalueringen ud sammen med mødereferatet.

7. Aktuelle debatemner

Christian Mølgaard foreslog et sundhedsperspektiv på heldagsskolen, og rådet supplerede med vinkler: mere idræt (men OBS på Svendborgprojektet), ulighedsperspektiv, mad, indeklima, toiletforhold, sundhed i det hele taget, og følger der penge med?

Philippe Grandjean gjorde opmærksom på et debatarrangement i Odense 26. juni om at træffe beslutninger på et usikkert grundlag, som kan være vanskeligt i den kliniske verden.

Jette Jul Bruun foreslog rådet at se nærmere på det, der ikke står i det sundhedspolitiske udspil.

Finn Diderichsen foreslog i forlængelse heraf et debatindlæg med en uligheds - eller sundhedsøkonomisk vinkel.

8. Eventuelt

Mette Lolk Hanak orienterede om, at der på næste rådsmøde den 12. september er arrangeret en workshop om branding, presse og agendasetting i samarbejde med Hansen Agenda.

Formanden takkede rådet for et godt møde og ønskede god sommer.